

disputants- חולקים ◇ נקודה מרכזית לסיכום והזרה- central point for summary and review < מובאה של פסיקה קודמת- insertion of an earlier segment O מעשה- story	מימרא- statement ? קושיא- challenge ^ שאלה- question ! תירוץ- answer ראיה- proof
מקרא- key:	

ברכות- אין עומדין		Talmud Navigator										
מימרא	מאן דאמר	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
אלמלא שלש מקראות הללו - נתמטטו רגליהם של שונאי ישראל: חד, דכתיב: ואשר הרעתי, וחד, דכתיב: (ירמיהו י"ח) הנה כחמר ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל וחד, דכתיב: (יחזקאל ל"ו) והסרתני את לב האבן מבשרכם ונתתני לכם לב בשר.	רבי חמא ברבי חנינא:											◇
מהכא: (יחזקאל ל"ו) ואת רוחי אתן בתקרבכם ועשיתי את אשר בחקי תלכו.	רב פפא:											◇
משה הטיח דברים כלפי מעלה, שנאמר: (במדבר י"א) ויתפלל משה אל ה', אל תקרי אל ה' אלא על ה', שכן דבי רבי אלעזר בן יעקב קורין לאלפי"ן עייני"ן ולעייני"ן אלפי"ן.	ואמר רבי אלעזר:											◇
מהכא: (דברים א') ודי זהב, מאי ודי זהב? אמרי דבי רבי ינאי, כך אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, בשביל כסף זהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די - הוא גרם שעשו את העגל.	דבי רבי ינאי אמרי:											◇
אין ארי נהם מתוך קופה של תבן אלא מתוך קופה של בשר.	אמרי דבי רבי ינאי:											◇
משל, לאדם שהיתה לו פרה כחושה ובעלת אברים, האכילה כרשינין והיתה מבעטת בו. אמר לה: מי גרם לך שתהא מבעטת בי - אלא כרשינין שהאכלתיך.	רבי אושעיא:											◇
משל, לאדם אחד שהיה לו בן, הרחיצו סכו, והאכילו והשקהו, ותלה לו כיס על צוארו, והושיבו על פתח של זונות, מה יעשה אותו הבן שלא יחטא?	רבי חייא בר אבא אמר רב יוחנן:											◇
היינו דאמרי אינשי מלי כריסיה זני בישי, שנאמר: (הושע י"ג) כמרעיתם וישבעו וירם לכם על כן שכחוני	רב אחא בריה דרב הונא אמר רב ששת:											◇
מהכא: (דברים ח') ורם לבבך ושכחת את ה'	רב נחמן:											◇
מהכא: (דברים ל"א) ואכל ושבע ודשן ופנה ואי בעית אימא, מהכא: (דברים ל"ב) וישמן ישרון ויבעט.	רבנן:											◇
מנין שחור הקדוש ברוך הוא והודה לו למשה - שנאמר: (הושע ב') וכסף הרביתי להם והובע עשו לבעל.	רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן:											◇
(שמות ל"ב) וידבר ה' אל משה לך רד, מאי לך רד? אמר רבי אלעזר, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: משה, רד מגדולתך כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל, ועכשיו ישראל חטאו - אתה למה לך? מיד תש כחו של משה ולא היה לו כח לדבר. וכיון שאמר: (דברים ט') הרף ממני ואשמידם, אמר משה: דבר זה תלוי בי - מיד עמד ונתחזק בתפלה ובקש רחמים, משל, למלך שכעס על בנו והיה מכהו מכה גדולה, והיה אוהבו יושב לפניו ומתירא לומר לו דבר. אמר המלך: אלמלא אוהבי זה שיושב לפני הרגתיך אמר: דבר זה תלוי בי - מיד עמד והצילו.	[רבי אלעזר]											◇
(שמות ל"ב) ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול וגו' - אמר רבי אבהו: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו מלמד, שתפסו משה להקדוש ברוך הוא כאדם שהוא תופס את חבירו בכבודו, ואמר לפניו: רבונו של עולם, אין אני מניחך עד שתמחול ותסלח להם.	[רבי אבהו]											◇
(שמות ל"ב) ואעשה אותך לגוי גדול וגו' - אמר רבי אלעזר, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, ומה כסא של שלש רגלים אינו יכול לעמוד לפניך בשעת כעסך, כסא של רגל אחד על אחת כמה וכמה ולא עוד אלא שיש בי בושת פנים מאבותי. עכשיו יאמרו: ראו פרנס שהעמיד עליהם, בקש גדולה לעצמו ולא בקש עליהם רחמים.	[רבי אלעזר]											◇
(שמות ל"ב) ויחל משה את פני ה' - אמר רבי אלעזר: מלמד שעמד משה בתפלה לפני הקדוש ברוך הוא עד שהחלהו	[רבי אלעזר]											◇
עד שהפר לו נדרו, כתיב הכא ויחל וכתוב התם (במדבר ל') לא יחל דברו, ואמר מר: הוא אינו מידל אבל אחרים מחלין לו	רבא:											◇
מלמד שמסר עצמו למיתה עליהם שנאמר (שמות ל"ב) ואם אין מחני נא מספרך.	שמואל:											◇
מלמד שהחלה עליהם מדת רחמים.	רבא אמר רב יצחק:											◇
מלמד שאמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, חולין הוא לך מעשות כדבר הזה.	רבנן:											◇
ויחל משה את פני ה'. תניא, רבי אלעזר הגדול אומר: מלמד שעמד משה בתפלה לפני הקדוש ברוך הוא עד שאחזתו אחילו.	[תניא, רבי אלעזר הגדול]											◇
מאי אחילו?												◇
אש של עצמות.	רבי אלעזר:											◇
מאי אש של עצמות?												◇
אשתא דגרמי.	אביי:											◇
(שמות ל"ב) זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך. מאי בך - אמר רבי אלעזר: אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אלמלא נשבעת להם בשמים ובארץ הייתי אומר כשם ששמים וארץ בטלים - כך שבועתך בטלה. ועכשיו נשבעת להם בשמן הגדול, מה שמך הגדול חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים - כך שבועתך קיימת לעולם ולעולמי עולמים.	[רבי אלעזר]											◇

disputants- חולקים ◇ נקודה מרכזית לסיכום והזרה- central point for summary and review < מובאה של פסיקה קודמת- insertion of an earlier segment O מעשה- story	מימרא- statement ? קושיא- challenge ^ שאלה- question ! תירוץ- answer ראיה- proof
מקרא- key:	

ברכות אין עומדין		Talmud Navigator										
מימרא		מאן דאמר										
		א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	כ
(שמות ל"ב) ותדבר אלהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרת: היא אשר אמרת! אשר אמרת מיבעי ליה - אמר רבי אלעזר: עד כאן דברי תלמיד מכאן ואילך - דברי רב.	[רבי אלעזר]											◇
אלו ואלו דברי תלמיד, אלא כך אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, דברים שאמרת לי לך אמור להם לישראל, בשמי, הלכתי ואמרת להם בשמך, עכשו מה אני אמר להם?	רבי שמואל בר נחמני:											◇
(במדבר י"ד) מבלתי יכלת ה', יכול ה' מיבעי ליה - אמר רבי אלעזר, אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, עכשיו יאמרו אומות העולם: תשש כחו כנקמה ואינו יכול להציל. אמר הקדוש ברוך הוא למשה: והלא כבר ראו נסים וגבורות שעשית להם על הים - אמר לפניו: רבונו של עולם, עדיין יש להם לומר: אחד - יכול לעמוד, לשלשים ואחד מלכים - אינו יכול לעמוד.	[רבי אלעזר]											◇
מנין שחזו הקדוש ברוך הוא והודה לו למשה - שנאמר (במדבר י"ד) ויאמר ה' סלחתי כדברך.	רבי יוחנן:											◇
כדברך עתידים אומות העולם לומר כן, אשרי תלמיד שרבו מודה לו.	תני דבי רבי ישמעאל:											◇
(במדבר י"ד) ואולם חי אני. אמר רבא אמר רב יצחק: מלמד, שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: משה, החייתני בדברך.	[רבא אמר רב יצחק]											◇
לעולם יסדר אדם שבונו של הקדוש ברוך הוא ואחר כך יתפלל. מנלן - ממשנה דכתיב (דברים ג) ואתחנן אל ה' בעת ההיא וכתוב ה' אלהים אתה החלת להראות את עבדך את גדלך ואת ירך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורותיך, וכתוב בתריה אעברה נא ואראה את הארץ הטובה וגו'.	דרש רבי שמלאי:											■
(סימן: מעשי"ם, צדקה, קרב"ן, כה"ן, תענית, מנע"ל, ברז"ל).												◇
גדולה תפלה יותר ממעשים טובים. שאין לך גדול במעשים טובים יותר ממשנה רבינו, אף על פי כן לא נענה אלא בתפלה, שנאמר: (דברים ג) אל תוסף דבר אלי, וסמך ליה, עלה ראש הפסגה.	רבי אלעזר:											◇
גדולה תענית יותר מן הצדקה, מאי טעמא - זה בגופו וזה בממונו.	ואמר רבי אלעזר:											◇
גדולה תפלה יותר מן הקרבת נאמר (ישעיהו א') למה לי רב זבחיכם, וכתוב, ובפרשכם כפיכם.	ואמר רבי אלעזר:											◇
כל כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו, שנאמר (ישעיהו א') ידיכם דמים מלאו.	רבי יוחנן:											◇
מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה, שנאמר: (איכה ג) גם כי אזעק ואשוע שתם תפילתי, ואף על פי ששערי תפלה ננעלו שערי דמעה לא ננעלו, שנאמר (תהלים ל"ט) שמעה תפילתי ה' ושוועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש.	ואמר רבי אלעזר:											◇
רבא לא גזר תעניתא ביומא דעיבא משום שנאמר (איכה ג) סכתה בענן לך מעבור תפלה.												○
מיום שחרב בית המקדש נפסקה חומת ברזל בין ישראל לאביהם שבשמים, שנאמר (יחזקאל ד') ואתה קח לך מחבת ברזל ונתתה אותה קיר ברזל בינך ובינן העיר.	ואמר רבי אלעזר:											◇
כל המאריך בתפלתו אין תפלתו חוזרת ריקם. מנא לן - ממשנה רבינו שנאמר: (דברים ט') ואתפלל אל ה', וכתוב בתריה וישמע ה' אלי גם בפעם ההיא.	רבי חנין אמר רבי חנינא:											■
איני?												?
כל המאריך בתפלתו ומעיין בה - סוף בא לידי כאב לב, שנאמר: (משלי י"ג) תוחלת ממשכה מחלה לב, מאי תקנתיה - יעסוק בתורה, שנאמר (משלי י"ג) ועץ חיים תאוה באה, ואין עץ חיים אלא תורה, שנאמר (משלי ג') עץ חיים היא למחזיקים בה.	והא אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן:											◇
לא קשיא, הא - דמאריך ומעיין בה, הא - דמאריך ולא מעיין בה.												!
אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל שנאמר (תהלים כ"ז) קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'.	רבי חמא ברבי חנינא:											◇
ארבעה צריכין חזוק ואלו הן: תורה, ומעשים טובים, תפילה ודרך ארץ.	תנו רבנן:											◇
תורה ומעשים טובים מנין - שנאמר (יהושע א') רק חזק ואמץ מאד לשמר ולעשות ככל התורה. חזק - בתורה, ואמץ - במעשים טובים.												■
תפלה מנין - שנאמר קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'.												■
דרך ארץ מנין - שנאמר (שמואל ב' י') חזק ונתחזק בעד עמנו וגו'.												■
(ישעיהו מ"ט) ותאמר ציון עזבני ה' וה' שכחני.												◇
היינו עזובה היינו שכוחה.												?
אמרה כנסת ישראל לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, אדם נושא אשה על אשתו ראשונה - זוכר מעשה הראשונה, אתה עובתני ושכחתיני.	ריש לקיש:											◇

disputants- חולקים ◇ נקודה מרכזית לסיכום והזרה- central point for summary and review < מובאה של פסקה קודמת- insertion of an earlier segment O מעשה- story	מימרא- statement ? קושיא- challenge ^ שאלה- question ! תירוץ- answer ראיה- proof
מקרא- key:	

ברכות- אין עומדין		Talmud Navigator										
מימרא	מאן דאמר	כ	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	לב:
אמר לה הקדוש ברוך הוא: בתי, שנים עשר מזלות בראתי ברקיע ועל כל מזל ומזל בראתי לו שלשים חיל ועל כל חיל וחיל בראתי לו שלשים לגיון ועל כל לגיון ולגיון בראתי לו שלשים רהטון ועל כל רהטון ורהטון בראתי לו שלשים קרטון ועל כל קרטון וקרטון בראתי לו שלשים גסטרא ועל כל גסטרא וגסטרא תליתי בו שלש מאות וששים וחמשה אלפי רבוא כוכבים כנגד ימות החמה - וכולן לא בראתי אלא בשבילך ואת אמרת עזבתני ושכחתני?												לב:
(ישעיהו מ"ט) התשכח אשה עולה, אמר הקדוש ברוך הוא: כלום אשכח עולות אילים ופטרי רחמים שהקרבת לפני במדבר?												לב:
אמרה לפניו: רבונו של עולם, הואיל ואין שכחה לפני כסא כבודך שמא לא תשכח לי מעשה העגל?												לב:
אמר לה: (ישעיהו מ"ט) גם אלה תשכחנה.												לב:
אמרה לפניו: רבונו של עולם, הואיל ויש שכחה לפני כסא כבודך שמא תשכח לי מעשה סיני?												לב:
אמר לה: (ישעיהו מ"ט) ואנכי לא אשכחך.												לב:
מאי דכתיב גם אלה תשכחנה - זה מעשה העגל, ואנכי לא אשכחך - זה מעשה סיני.	והיינו דאמר רבי אלעזר אמר רב אושעיא:											לב:
הסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת.												לב:
מנא הני מילי?												לב:
אמר קרא (תהלים פ"ד) אשרי יושבי ביתך.	רבי יהושע בן לוי:											לב:
המתפלל צריך לשהות שעה אחת אחר תפלתו שנאמר אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך.	ואמר רבי יהושע בן לוי:											לב:
המתפלל צריך שישא שעה אחת קודם תפלתו, ושעה אחת אחר תפלתו.	תניא נמי הכי:											לב:
קודם תפלתו מנין - שנאמר אשרי יושבי ביתך.												לב:
לאחר תפלתו מנין - דכתיב (תהלים ק"מ) אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך. תנו רבנן: חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין שעה אחת וחזורין ושוהין שעה אחת.												לב:
וכי מאחר ששוהין תשע שעות ביום בתפלה, תורתן היאך משתמרת, ומלאכתן היאך נעשית?												לב:
אלא מתוך שחסידיהם - תורתם משתמרת ומלאכתן מתברכת.												לב:
אפילו המלך שואל בשלומו לא ישיבנו.												לב:
לא שנו אלא למלכי ישראל אבל למלכי אומות העולם פוסק.	רב יוסף:											לב:
המתפלל וראה אנס בא כנגדו, ראה קרון בא כנגדו - לא יהא מפסיק אלא מקצר ועולה.	מיתבי:											לב:
לא קשיא: הא - דאפשר לקצר והא דלא אפשר לקצר אפשר לקצר מקצר ואי לא מפסיק.												לב:
מעשה בחסיד אחד שהיה מתפלל בדרך, בא הגמון אחד ונתן לו שלום ולא החזיר לו שלום, המתין לו עד שסיים תפלתו.	תנו רבנן:											לב:
לאחר שסיים תפלתו אמר לו: ריקא, והלא כתוב בתורתכם (דברים ד') רק השמר לך ושמור נפשך וכתוב (דברים ד') ונשמרתם מאד לנפשתיכם, כשנתתי לך שלום למה לא החזרת לי שלום? אם הייתי חותך ראשך בסייף מי היה תובע את דמך מידי?												לב:
אמר לו: המתין לי עד שאפייסך בדברים.												לב:
אמר לו: אילו היית עומד לפני מלך בשר ודם ובא חברך ונתן לך שלום - היית מחזיר לו?												לב: